

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2*

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITIES IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE OFFICE OF THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2, NONG BUA LAMPHU

วรรณภา นันทะแสง¹, กนกอร ทองศรี², สุขุม พรหมเมืองคุณ³ และ แสงดาว คงนาวัง⁴
Wannapa Nantasang¹, Kanokon Tongsi², Sukhum Prommuangkun³ and Sangdown Kongnawung⁴

¹⁻⁴วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต

¹⁻⁴Pitchayabundit College, Thailand

¹Corresponding Author's Email: wannapa145789@gmail.com, 095-6481541

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน ด้วยตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน ได้จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงอนุมานได้แก่ T-test และ F-test ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.796

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 2) ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ที่จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนแห่ง

* Received 5 March 2025; Revised 26 March 2025; Accepted 27 March 2025

การเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ได้แก่ จัดการประชุมเพื่อให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำสำคัญ : การพัฒนา, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

This research aimed to 1) study the level of professional learning community development in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Nong Bua Lamphu, 2) study the comparison of professional learning community development in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Nong Bua Lamphu, classified by gender, education level, position, and work experience, and 3) study the guidelines for professional learning community development in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Nong Bua Lamphu. The sample group used in this research was school administrators and teachers in schools using the ready-made table of Krejcie & Morgan, totaling 285 people. The instrument used for data collection was a questionnaire consisting of 3 parts. The statistics used for data analysis were descriptive statistics, including numbers, percentages, means, and standard deviations for general data of the sample group. Inferential statistics were T-test and F-test. The reliability of the questionnaire was 0.796.

The research results found that: 1) The development of professional learning communities in educational institutions is at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was learning and professional development, followed by the community of friends, and the aspect with the lowest average value was the community support structure. 2) The results of the comparison of the development of professional learning communities in educational institutions classified by gender, education level, position, and work experience, overall, found that school administrators and teachers with different genders, education levels, positions, and work experience had no different opinions on the development of professional learning communities in educational institutions. 3) Suggestions for the development of professional learning

communities in educational institutions include organizing meetings to allow teachers and school personnel to exchange ideas and set a clear vision for the development of professional learning communities.

Keywords: Development, professional learning communities.

บทนำ

สภาวะปัจจุบันของโลกกำลังประสบการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในทุกระบบ เศรษฐกิจ สังคม และการทำงาน ซึ่งล้วนมีผลกระทบจากเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการพัฒนา และการปฏิรูปในยุคโลกาภิวัตน์ ที่จำเป็นต้องเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันภายใต้การ พัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ นี่คือนช่วงเวลาทุกประเทศต้องเผชิญกับความท้าทาย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงความขัดแย้งระหว่างชาติ ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในระดับ ชุมชน ภูมิภาค และระดับโลก ตามรายงานผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ โดยสถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD) ประจำปี 2566 พบว่าประเทศไทยมีอันดับที่ 30 จาก 64 เขตเศรษฐกิจ และมีอันดับที่ 3 ในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน การจัดอันดับนี้วัดจาก ความสามารถในการแข่งขันใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ 2) ประสิทธิภาพของ ภาครัฐ 3) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และ 4) โครงสร้างพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ด้านการศึกษา เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดของโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในอันดับที่ 542 ทำให้เห็นว่าการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยนั้น ขึ้นอยู่กับการพัฒนา หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนการดำเนินนโยบายทั้งในภาครัฐและเอกชน (ปองทิพย์ เทพอารีย์, 2557)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพคือกลุ่มคนที่ทำงานในด้านการศึกษามีความสนใจและ ความรู้ในเรื่องเดียวกัน มาประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล แลกประสบการณ์ และเรียนรู้ร่วมกันใน หัวข้อนั้น ส่งผลให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ที่สามารถนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมและ สถานการณ์ที่แตกต่างกัน ชุมชนการเรียนรู้ทำให้วิธีการทำงานของครูเปลี่ยนจากการทำงาน แบบแยกส่วน มาเป็นความร่วมมือในทีม เพื่อเสริมสร้างทักษะ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดี เปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนาในตัวครูและกลุ่มครู นำไปสู่การเติบโตทั้งในด้านบุคคลและองค์กร การเรียนรู้ จนสุดท้ายสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สนับสนุนให้ครูมีโอกาสเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ, 2545) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนี้จะค่อย ๆ พัฒนาเป็นวัฒนธรรมในองค์กรที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนกลายเป็น สถานที่ที่มอบความสุขให้กับนักเรียน ครู และผู้บริหาร (วิจารณ์ พานิช, 2555: 176) และใน การประชุมเกี่ยวกับพัฒนาทิศทางการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงประเทศ ก็ได้เสนอแนวทางสำหรับ

การแก้ไขปัญหาการพัฒนาครู โดยแนะนำให้สถานศึกษานับสนุนพนักงานให้สามารถสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยการให้ครูทำงานร่วมกันเพื่อเรียนรู้จากการพัฒนางานประจำ และแลกเปลี่ยนความรู้จากประสบการณ์จริง การเรียนรู้ที่เริ่มจากการทำงานอย่างต่อเนื่องในที่ทำงานเช่นนี้ จะเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ช่วยให้ครูพัฒนาอย่างยั่งยืน (ทิตินา แชมมณี, 2557)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว และผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ที่ครูประจำการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยน แบ่งปันเรียนรู้ประสบการณ์จากการทำหน้าที่ครู ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทางวิชาชีพสำหรับครูและการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาครูในสถานศึกษา ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นมืออาชีพ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวนทั้งหมด 1,080 คน (ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน

285 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน โดยมีอำเภอเป็นหน่วยในการสุ่มและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert (1967, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

2.2 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ มีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 จัดทำแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามที่ต้องการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้ครบถ้วนและครอบคลุมเนื้อหา

2.2.3 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบเครื่องมืออีกครั้งหนึ่งในขั้นตอนนี้ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความเข้าใจของภาษา ความเข้าใจตรงกันของคำถาม

2.2.4 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 3 ท่าน และนำเครื่องมือที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยคำนวณหาค่า IOC โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 เป็นต้นไป เป็นข้อที่นำไปใช้ได้

2.2.6 นำแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 30 คน

2.2.7 วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.921 ถือว่าแบบสอบถามใช้ได้

2.2.8 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์การลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัย และประชาสัมพันธ์ตอบแบบสอบถามการวิจัย ตามวันและเวลาที่นัดหมาย

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีต่อระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best, J. W. (1997 P. 190) มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 วิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป หากพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.09 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.35 มีตำแหน่งเป็นคิดเป็นร้อยละ 87.72 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.77

ตารางที่ 1 การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม		3.39	0.76	ปานกลาง
2. ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ		3.76	0.53	มาก
3. ด้านภาวะผู้นำร่วม		3.20	0.39	ปานกลาง
4. ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ		3.99	0.60	มาก
5. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร		3.88	0.65	มาก
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน		3.38	0.60	ปานกลาง
รวม		3.60	0.33	มาก

2. จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D = 0.33) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.99$, S.D = 0.60) รองลงมา คือด้านชุมชน

กัลยาณมิตร ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.65) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X} = 3.38$, S.D = 0.60)

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	t / F	P-value	สรุปสมมติฐานการวิจัย
เพศ	2.506	0.113	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ระดับการศึกษา	0.901	0.368	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ตำแหน่ง	-1.161	0.247	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	2.295	0.103	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้แก่ 1) จัดการประชุมเพื่อให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) มุ่งเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาในด้านวิชาการและการจัดการเรียนการสอน 3) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมระหว่างครูและบุคลากรในโรงเรียน โดยมีการร่วมคิด ร่วมทำ และประเมินผลการเรียนรู้ และ 4) ให้โอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูผู้สอนและครูที่มีประสบการณ์มากกว่า

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนและครูมีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและมีการพัฒนาวิธีการสอนเพื่อ

ยกระดับการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ดี รวมถึงการพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงกระบวนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการส่งเสริมความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน การสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน และการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ในการสอนให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ สอดคล้องกับที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (2561) ได้กำหนดให้ครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะผ่านการปฏิบัติจริงและการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยครูได้รับการช่วยเหลือให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในพื้นที่ทั้งในโรงเรียนเดียวกัน ระหว่างโรงเรียนหรืออื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนะการ เลี้ยงอำนวย (2566) วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2579 และนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้มีการกำหนดนโยบายและพันธกิจของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นวิถีของการปฏิบัติงานในโรงเรียน ด้วยการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานแบบเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง เกิดการพัฒนาอย่างมีพลังของครูและผู้บริหารสถานศึกษา ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ เพ็ชรนาว่า (2564) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษามัธยมในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพฯ รายงานการศึกษาระบุว่า ระดับของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมในพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในระดับสูง โดยผลการวิจัยยังเข้ากันได้กับการศึกษาของ กันต์ธร หิรัญลักษณ์ (2565) ที่กล่าวถึงชุมชนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งส่งผลดีต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตการศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี ผลการศึกษาที่เผยแพร่พบว่าระดับของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในวิชาชีพโดยรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ หนึ่งฤทัย สีหะวงษ์ ที่ทำการสำรวจปัจจัยการบริหารที่มีผลกระทบต่อการเป็นชุมชน

แห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ซึ่งพบว่าระดับของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในวิชาชีพในภาพรวมและในหลายๆ ด้านยังอยู่ในระดับสูงอย่างแน่นอน

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ไม่แตกต่างกัน สะท้อนถึงแนวคิดที่ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ อายุ หรือประสบการณ์ในการทำงานอาจจะไม่ได้มีผลกระทบที่ชัดเจนต่อทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งอาจจะเป็นผลจากการมีมุมมองร่วมกันในเรื่องของการพัฒนาและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้ครูและผู้บริหารสามารถเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาสินี เทพเสนา (2563) วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอเมืองเชียงราย พบว่า บทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพและด้านชุมชนกัลยาณมิตร ส่วนด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชนพบว่าไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัชชัย หมุนสมัย (2567) วิจัยเรื่อง การส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนทุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนทุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ และอายุราชการที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 2) ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ที่จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ได้แก่ จัดการประชุมเพื่อให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

ดังนั้นทางคณะผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ควรมีการดำเนินการดังนี้

1.1 การสนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้จะต้องมีการสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้าง และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแบ่งปันประสบการณ์ และการเรียนรู้จากกันและกัน เพื่อให้ทุกคนในชุมชนรู้สึกถึงความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกัน และมีความเชื่อมั่นในกระบวนการพัฒนา

1.2 สนับสนุนด้านทรัพยากรที่จำเป็น เช่น วัสดุการเรียนการสอน เทคโนโลยี และการอบรมเพิ่มเติมสามารถช่วยเสริมสร้างความสามารถของครู และบุคลากรในการพัฒนาแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการจัดหาทรัพยากรเหล่านี้ให้เข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ร่วมกันเกิดขึ้นได้อย่างราบรื่น

1.3 สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประเมินผลการดำเนินการของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมหรือเวิร์คช็อปภายในกลุ่มจะทำให้สมาชิกมีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและได้รับการตอบสนองที่ตรงประเด็น

1.4 ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างและสนับสนุนโครงสร้างของชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยต้องมีการให้การสนับสนุนทั้งในด้านเวลา ทรัพยากร และการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ การมีผู้นำที่มองเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกันจะช่วยให้การพัฒนาและการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 การประเมินและติดตามผลเป็นสิ่งสำคัญในการตรวจสอบความก้าวหน้าและประสิทธิผลของการดำเนินงานในชุมชนแห่งการเรียนรู้ และควรมีระบบการประเมินที่ชัดเจน เพื่อจะช่วยให้สามารถปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหา อุปสรรค ทศนคติ และแรงจูงใจในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- ชนะการ เลี้ยงอำนวย. (2566). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แหมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครู
ประถมศึกษา. ใน ปริญญาพนธ์ ประ.ด. สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิราวรรณ เพ็ชรนา. (2564). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร.สาขาวิชาพัฒนศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิลาสินี เทพเสนา. (2563). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารต่อการส่งเสริมการจัดการชุมชนแห่ง
การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
อำเภอเมืองเชียงราย. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.เสริมศักดิ์วิ
ศาลาภรณ์ และคณะ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบเครือข่ายการ พัฒนาครูและ
บุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการครู. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Best, J.W. (1997). Research in Education. 3rd ed. New Jersey : Prentice Hall Inc.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research
Activities”. Educational and Psychological Measurement. 30(3) : 607 –
610 .
- Senge, Peter M. (1990). The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning
Organization. New York: Doubleday Currency.
- Sergiovanni, T. (1994). Building Community in Schools. San Francisco, CA :
JosseyBass.